

Protokoll fört vid styrelsemöte för vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån fredagen den 4 september 2020

Plats: Kommunhuset i Tomelilla, lokal Äppelkriget och digitalt

Tid: 8.30-10.40

Närvarande: Per Håkansson Tomelilla kommun (ordinarie), Peter Boström Tomelilla kommun (ersättare), Gunilla Andersson Ystads kommun (ordinarie, från och med diskussion under punkten 5), Thomas Quist Sjöbo kommun (ordinarie), Christian Negendanck Högestad och Christinehofs Förvaltnings AB (ordinarie), Ingmar Jönsson Naturskyddsföreningen i Tomelilla (ordinarie), Margareta Nörregård Naturskyddsföreningen i Ystad (ersättare), Hans Fischlein Ystadortens fiskevårds- och sportfiskeförening (ordinarie), Lisa Kvarnbäck Simrishamns kommun (ersättare), Tina Bergström Darrell Tomelilla kommun (valberedning).

Adjungerade tjänstemän: Henrik Uthas Ystads kommun, Maria Adolfsson Simrishamns kommun, Ingrid Järnefelt Tomelilla kommun (från och med diskussion under punkt 5, ej närvarande punkt 6), Vibeke Lirås Länsstyrelsen Skåne, Valentina Zülsdorff projektledare Österlens sköna vattendrag.

Närvarande via länk: Simon Lundin, Kabusa och Skönadals fiskevårdsförening (ordinarie), Eva Nielsen Osterman Sjöbo kommun, Alice Nicolle Länsstyrelsen, Andrea Nowag Ystads kommun

Övriga: Therese Parodi, åtgärdssamordnare vattenrådet NKT och Österlens vattenråd och Jonas Dahl, åtgärdssamordnare Simrishamns kommun

1. Mötet öppnas

Per Håkanson förklarade mötet för öppnat.

2. Val av två justerare

Simon Lundin och Christian Negendanck valdes till justerare.

3. Godkännande av dagordning

En ny punkt med beslut om att adjungera Therese Parodi och Jonas Dahl till styrelsen läggs till. Eftersom Vibeke Lirås ska fortsätta till annat möte tas frågan om föregående mötesprotokoll efter SRK-punkten.

Beslut: den reviderade dagordningen godkändes.

4. Åtgärdssamordnare

Åtgärdssamordnaren för vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån samt för Österlens vattenråd Therese Parodi presenterade sig. Hon började den 1 september 2020 och är anställd på tre år. Åtgärdssamordnaren i Simrishamns kommun, Jonas Dahl, presenterade sig. Han började den 1 juli 2020. Styrelsen och adjungerade tjänstemän presenterade sig för åtgärdssamordnarna och hälsade samordnarna hjärtligt välkomna.

Det finns behov av en arbetsgrupp som åtgärdssamordnarna kan använda som bollplank och stöd. Österlens vattenråd har meddelat Per att det ska vara två personer plus ordförande från varje vattenråd. Tina informerar om att enligt styrelseprotokollet från augusti från Österlens vattenråd har de hittills endast utsett Hans-Olof Höglund.

Hans Fischlein ställer frågan om arbetsgruppens uppgift/uppgifter är definierade. Enligt Per är förslaget att delta i framtagande av projekt och att dessa synkas eftersom Therese ska jobba i ett område som tillhör två vattenråd. Maria anser att arbetsgruppen även måste vara beredd att arbeta konkret t ex att skriva avtal. Christian anser att det måste komma direktiv från styrelsen så att det blir en styrning av arbetsgruppen och åtgärdssamordnarna. Thomas anser att det är viktigt att arbetsgruppen är bestående och att det måste klargöras om det ska vara en styrgrupp eller en beredningsgrupp. Efter vidare diskussion utkristalliseras att man anser att styrelsen ska sätta ramarna och åtgärdssamordnarna ska genomföra arbetet enligt ramarna. Dessutom kan åtgärdssamordnarna behöva en grupp som de kan bolla med.

Förslag från Thomas: Per och Hans-Olof skriver ett direktiv för hur arbetsgruppen ska fungera, dvs ett förslag till arbetsordning. De ska även lämna förslag på vilka som ska ingå i arbetsgruppen som ska utgöras av två från varje vattenråd plus ordförandena.

Beslut: Per och Hans-Olof tar fram ett förslag till arbetsordning för arbetsgruppen. De ska även lämna förslag på vilka som ska ingå i arbetsgruppen som ska utgöras av två personer från varje vattenråd plus ordförandena.

5. Ny upphandling SRK eller förlängning av avtalet

Vibeke berättade om kraven på egenkontroll och tillsynsmyndighetens krav samt värdet av långa tidsserier (powerpoint bifogas):

Via den nationella miljöövervakningen följer man stora förändringar som t ex surt nerfall och brunifiering, men det sker även screening av förändringar som miljögifter och invasiva arter. Inom den nationella miljöövervakningen letar man inte efter enskilda påverkanskällor.

Den regionala miljöövervakningen är en förtätning av den nationella miljöövervakningen.

SRK är den miljöövervakning där man får mest data. Det är den egenkontroll som verksamhetsutövaren måste ha för att påvisa påverkan på miljön (vatten, luft och mark). Grunden för SRK finns i miljöbalken 2 kap 2§ och 26 kap 19§. Tillsynsmyndigheten kan inte kräva att en verksamhet ska göra recipientkontroll samordnat, men den ställer andra krav så att man har koll på påverkan. Samordnad recipientkontroll blir oftast billigare och bättre. Inom recipientkontrollen ska man inte bara mäta vad som släpps ut utan även bedöma påverkan. Genom flera mätpunkter kan man få en mer samlad bild av påverkan.

I området för vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tyge å betalar hushållen ca 70% av SRK, industrier betalar ca 8 % och jordbruken ca 5 % av. Det sker ingen mätning av bekämpningsmedel eller läkemedel och väldigt lite av organiska föreningar som t ex PAHer. Det finns ca 40 industrier i området och bara en är med i SRK, två industrier genomför egna kontroller. Det finns ett 40-tal anmälningspliktiga jordbruk inom området och av dessa är 4 med i SRK. Ingen av golfbanorna är med. Här skulle vattenrådet kunna agera för att få med fler i SRK.

Om man har långa tidsserier på samma provpunkter kan man se långsamma förändringar. Det krävs ett bra underlag för att få fram rätt åtgärder och rätt plats vilket i slutändan blir mest kostnadseffektivt.

Vibeke påpekar att all data inte är inrapporterad till den centrala datavärden. 2009 till 2015 saknas när det gäller vattenkemi. Bottenfauna och kiselalger är inte alls inrapporterade. En praktikant skulle kunna göra det eller möjligen kan LOVA-pengar sökas.

Efter Vibekes föredrag diskuterades att värdena i våra vattendrag i regel är höga eller extremt höga och har varit så i många år. Vem bestämmer då vilken åtgärd som är bäst och var den ska göras? Vem har ansvaret att informera t ex miljöförbundet att det finns en avvikande provpunkt eller ett utsläpp? Vibeke: är det något som pågår eller syns just då, t ex ett utsläpp, ska den som uppmärksammar det anmäla det till miljöförbundet eller Länsstyrelsen. Är det något som uppmärksammas genom provtagning bör det vara den aktuella kommunens representant i vattenrådet. Gunilla anser att eftersom det är vattenrådet som genomför SRK bör det vara vattenrådet som för vidare information som fås fram genom SRK. Finns det något som avviker bestämmer man vem som för det vidare och hur återkopplingen ska göras. Christian föreslår att detta bör ingå i det direktiv som Per och Hans-Olof ska ta fram för arbetsgruppen.

Henrik informerar om att sydkustens vattenvårdsförbund har en ständig punkt om SRK på dagordningen.

Beslut: SRK är fortsättningsvis en ständig punkt på dagordningen.

I förslaget till arbetsordning ska ingå vem som ska rapportera in eventuella avvikelser till tillsynsmyndigheten och hur detta kommuniceras med styrelsen.

Ska avtalet om SRK med Synlab förlängas eller en ny upphandling genomföras?

Förslag från Thomas och Per: förläng avtalet så att åtgärdssamordnarna hinner arbeta ett tag för att kunna ge input. Det ger också tillräckligt med tid för att ta fram ett nytt upphandlingsunderlag.

Beslut: avtalet om SRK med Synlab förlängs ett år.

Vem ska ta fram upphandlingsunderlag?

Förra gången ingick Henrik Uthas (VA Ystad), Peter Hellichius (VA Sjöbo), Sonja Eliasson (VA Tomelilla), Charlotte Lindström (kommunekolog Tomelilla och dåvarande sekreterare i vattenrådet) och Andrea Nowag (kommunekolog Ystad).

Förslag från Ingrid: till nästa möte tas det fram ett förslag på en grupp som tar fram underlag.

Förslag från Hans: Henrik tar fram förslag till grupp och presenterar på nästa möte.

Henrik informerar om att Tomelilla och Simrishamn har gått ihop i ett VA-bolag, vilket kan påverka sammansättningen i gruppen.

Beslut: Henrik tar fram förslag på grupp som tar fram ett nytt upphandlingsunderlag för SRK.

6. Föregående mötesprotokoll

Protokoll från mötet den 5 juni 2020 mailades ut till styrelsen den 8 juni. Henrik föredrog en sammanfattning av protokollet på mötet.

Punkten om dagvattenpolicy och skyfallsplan som ska upp på styrelsemötet i november diskuterades kort utifrån att Tomelilla och Simrishamn har bildat VA-bolag. Sedan tidigare är Alexia Lundberg från Ystads VA-enhet inbjuden för att berätta om arbetet där. Ingrid samordnar arbetet i Tomelilla och det går bra att det tas upp i november, det arbetet är frikopplat från det nya VA-bolaget.

Lisa frågar om ny klassning av åarna. Vibeke informerar om att det görs en ny statusklassning utifrån ny data. Förslaget går på remiss i december 2020. Vibeke kan redogöra för den nya

statusklassningen på mötet i november eller i samband med att det går ut på remiss. Då kommer även ett nytt förslag på åtgärdsprogram.

Beslut: Vattenrådet avvaktar med en dragning om ny statusklassning till samrådsremissen. Därefter lades föregående mötesprotokoll till handlingarna.

7. Studiebesök på provpunkterna

Vattenmyndigheten har beviljat vattenrådet 50 000 kr för att under 2020 genomföra ett studiebesök med hela styrelsen vid alla provpunkter som ingår i den samordnade recipientkontrollen. Datum var bestämt till den 8 maj 2020 men på grund av Coronapandemin sköts studiebesöket fram till hösten. Kontakt har tagits med Vattenmyndigheten om pengarna kan få användas nästa år istället. För att studiebesöket ska kunna genomföras måste två eller högst tre minibussar användas och då kan inte avståndsreglerna hållas. Det finns inte plats för parkering vid provpunkterna så att alla kan köra egen bil. Vattenmyndigheten håller på att titta på detta men önskar också att vattenrådet kommer med förslag hur man skulle kunna genomföra studiebesöket trots allt under 2020.

Förslag från Andrea och Henrik: en grupp filmar alla provpunkterna och omgivningen under en rundresa och denna film visas på ett styrelsemöte.

Beslut: om Vattenmyndigheten inte tillåter att studiebesöket kan genomföra fysiskt 2021 och pengarna inte kan föras över till nästa år gör vattenrådet en film.

Fråga: Vem ska ingå i filmgruppen?

Beslut: Henrik och Andrea utser en grupp.

8. Information från projektet "Österlens sköna vattendrag"

Valentina berättade att det har varit en händelserik höst efter att mycket ställdes in i våras. Den stora slutkonferensen i slutet av augusti blev inställd. Istället blir det vandringar vid varje å med start i mitten på augusti varje helg till mitten av november oavsett väder. I och med att man är utomhus sparas pengar för lokalhyra och fika så pengarna omfördelas. Det blir t ex inköp av illustrationer och bilder på åarna och på olika arter. Alla datum för åvandringarna finns på NKTs respektive Österlens vattenråds hemsida. Den 5/9 är det de rinnande vattnens dag och då blir det vandring längs Rörums norra å i samarbete med nationalparken Stenshuvud. Utställningen "Österlens rinnande vatten" startar på konsthallen i Tomelilla kl 13 den 4/9 och pågår till den 1 november 2020.

Den privata donationen på 17 000 kr som projektet har fått ges till naturskolan Österlen så att de kan utbilda ungdomar om vatten.

Valentina har tagit fram en informationsfolder för vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån liksom för Österlens vattenråd. Denna folder kan lämnas ut när man träffar markägare, skolor eller andra intresserade. Alla fick möjlighet att ta folder.

Valentina informerar om att en ekonomisk redovisning för projektet lämnas på referensgrupps-mötet den 23 oktober.

Ingmar informerade om att höstprogrammet för Naturskyddsföreningen i Tomelilla snart kommer ut och två punkter sker tillsammans med Österlens sköna vattendrag: vandring längs Verkeån och vandring längs Fyleån.

Christian tyckte det var positivt med alla åvandringar och arbetet med ungdomar. De har haft mycket besök vid t ex Hallamölla och det behövs info om hur man beter sig i naturen och vid vattendrag, t ex att man tar med sitt avfall och inte lämnar osläckta engångsgrillar.

9. Godkännande att mötesdeltagarnas namn skrivs ut i protokollet och läggs ut på hemsidan
Beslut: Mötesdeltagarna godkänner publicering av namn på hemsidan.

10. Övrigt

- Henrik påminde om vattendagen onsdagen den 9 september. Han är anmäld och undrade om någon mer ska gå. Tina meddelade att någon från miljöförbundet är anmäld. Enligt Henrik finns platser kvar. Vattenrådet betalar om någon är intresserad, Per anmäler intresse.
- Valentina informerar om att ett möte om Örupsån med dikningsföretaget blev inställt i våras. Sedan dess har det gjorts ett examensarbete om Örupsån som bland annat föreslår åtgärder och dikningsföretaget ska nu söka pengar hos Länsstyrelsen. Hans informerar om att dikningsföretaget har gått samman med stora markägare. Alice informerar om att Naturcentrum kommer att ta fram åtgärdsplanen för Örupsån och Lunnarpsbäcken och de kommer även att kontakta vattenrådet alternativt åtgärdssamordnarna.
- Simon: de rinnande vattnens dag (5/9) kan man komma till Naturum Stenshuvud där Simon svarar på frågor. Den torrlagda sträckan i Tuvebäcken är ännu längre nu och man har hittat stora mängder döda yngel. Dikningsföretaget som utförde rensningen har gått med på att lägga tillbaka en mindre del av den sten man tog upp, men bäcken är fortfarande torr.
- Hans meddelar att uttern har etablerat sig kring fiskräknaren i Köpingsbro, det är troligen två stycken.

- Lisa undrar vem som mäter halten av bekämpningsmedel i vattendrag, var det mäts och hur ofta. Svar från Vibeke och Alice: just nu är det Länsstyrelsen som mäter. Alice återkommer till nästa möte om hur ofta det mäts och var.

Efter mötet återkom Alice med ett svar per mail, hon hade kontaktat sin kollega Pardis Pirzadeh angående provtagning av bekämpningsmedel och fått följande svar:

”Vad gäller bekämpningsmedelsprovtagning inom den regionala miljöövervakningen finns det ingen sådan detaljerad plan som säger hur ofta prov tas på en lokal. Inför kommande 6-års program som börjar 2021, har bekämpningsmedelsprovtagning planerats genomföras ett av åren (inte bestämt vilket år). Men lokalerna är inte spikade och det kan hända att olika lokaler väljs varje gång. Så tyvärr har jag inget konkret löfte att ge.”

11. Adjungering av åtgärdssamordnarna Therese Parodi och Jonas Dahl till styrelsen.

Beslut: Therese Parodi och Jonas Dahl adjungerades till styrelsen.

12. Per tackade för engagemanget och avslutade mötet.

Nästa möte är fredagen den 13 november kl 8.30 i Tomelilla kommunhus.

Per Håkanson, ordförande

Andrea Nowag, sekreterare

Simon Lundin, justerare

Christian Negendanck, justerare